

ŁODZIANIN

ORGAN P.P.S.

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Redakcja i Administracja: Łódź—Al. Kościuszki Nr. 29 tel. 100-99
Redaktor przyjmuje od godz. 17—19 Rękopisów nie zwraca się. Administracja
czynna od godz. 9 do 13 i od 18 do 19. Konto w Banku Spółem, oddział w Łodzi 48
Wydawca, Łódzki O.K.R. P.P.S. Redaktor odpowiedzialny: Wincenty STAWIŃSKI

Rok XX I — № 120

Niedziela 1 Maja 1938 r.

Cena numeru 15 gr.

Warunki prenumeraty: w Łodzi z odnośnikiem do domu zł. 2.50 miesięcznie, na prowincji zł. 3. za zmianę adresu gr. 50 Cena ogłoszeń: Za wiersz 1 milimetry przez jedną szpaltę (na stronie 6 szpalt, w tekście gr. 50 zwykłe gr. 40. Nekrologi do 100 mm. gr. 20, powyżej 100 mm gr. 30. Drobne za wyraz gr. 15 Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

„...Ale z nami jest Serce Ojczyzny...“

Od wielu lat nie byliśmy świadkami tak gwałtownej kampanii przeciw Świętu Pierwszego Maja, jak kampania, którą przeprowadzono w tym roku. Odłamy rozmaite REAKCJI gatunku wszelakiego podały sobie ręce dla wspólnej, zgodnej pracy.

Mieliśmy wszystko: i „argumenty” o „wpływach obcych”, które uosabia Międzynarodówka Socjalistyczna; i pełne gniewu inwektywy ze strony stowarzyszenia sług im. św. Zyty; i pokorne prośby Stronnictwa Narodowego do wojewody pomorskiego i do starosty w Radomiu, by „zakazano” wreszcie pochodów Pierwszo - Majowych; mieliśmy nawet to, co nazwaliśmy TYPETEM ZGOŁA BEZCZELNYM: próbe jakiegoś orunka, by powoływać się na świetlaną namieć poleceń naszych towarzyszy — Józefa Montwilla-Mireckiego i Stefana Okrzei... PRZECIWKO Świętu Majowemu.

Dziś polski świat Pracy da na ulicach miast, miasteczek i wsi Rzeczypospolitej SWOJĄ ODPOWIEDZ. Będzie to odpo-

wiedź twarda i jasna, jak twardą i jasną była zawsze praca dziejowa POLSKIEJ PARTII SOCJALISTYCZNEJ.

Ale my znamy przecie te wszystkie „argumenty”, te wszystkie „zarzuty”, te wszystkie inwektywy, — znamy nie od teraz. Rozbrzmiewały one i podówczas, kiedy pierwszy „agitor” socjalistyczny.

„sam jeden, sam jeden na całym ten wielki świat” według wspaniałych słów Żeromskiego przekraczał kordony graniczne państw obcych, dzielące ziemie

„rozdarłej na strzepy Ojczyzny” —

przekraczał poto, by PRZY- NIEŚĆ DO NIEJ Z POWRO- TEM NIEPODLEGŁOŚĆ, połączoną już odąd nieroz- walnie z „deklaracją praw” PRACUJĄCEGO CZŁOWIE- KA.

Rozbrzmiewały takie same „zarzuty” i wtedy, gdy w dniu 1 Maja r. 1905

„tłum bezbronny na placu rabano”, jak to opisywała nasza „Marsy-

lianka”, — i wtedy, gdy w przededniu wojny światowej polski ruch socjalistyczny tworzył kadry dla walki zbrojnej, — i wtedy także, gdy utani pruscy szarżowali nasz pochód Pierwszo- Majowy w Warszawie w r. 1918, ostatni nasz POCHÓD PODZIE- MNY.

Więc znamy to wszystko... nie od dzisiaj...

A DZISIAJ pójdziemy wszędzie, jak Polska długa i szeroka, w wielkich, jawnych POCHO- DACH MASOWYCH. I wiemy, że dzisiaj tak samo, jak przed laty,

„Z NAMI BĘDZIE SERCE OJCZYZNY”

bo zrosł się los Polski z losem Socjalizmu polskiego „na dole dobra i na dole zła”, i nikt tej PRAWDY HISTORYCZNEJ nie odmieni.

M. NIEDZIAŁKOWSKI.

„Śmiało podnieśmy Sztandar nasz w górę!...“

Święto Majowe jest symbolem jedności mas pracujących, oraz symbolem żywotności tych ideałów, które tym masom przyświecają od zarania polskiego ruchu socjalistycznego.

Pierwsze obchody Święta Majowego w Polsce były zarazem pierwszym świadectwem wzmocnienia się ruchu robotniczego i pierwszym wystąpieniem polskiej klasy robotniczej na widownię historyczną, w roli świadomego twórcy dziejów narodu. Hasła, wysuwane w dniu Święta Majowego, wiązały się zawsze zarówno z dążeniem do wyzwolenia społecznego, jak i z walką o swobody polityczne. Obok hasła skró- piona praca, podniesienia zarobków, wprowadzenia ubezpieczeń społecznych, wolności organizacji — wypisywali na swoich sztandarach wychodzący na ulicę w dniu Pierwszego Maja robotnicy, chłopcy i pra-

cownicy polscy WEZWANIE do nieubłaganej walki z przemocą polityczną, z władzą na- jeźdźców, DO WALKI O NIE- PODLEGŁOŚĆ, O POLSKĄ REPUBLIKĘ DEMOKRATYCZ- NĄ.

Hasła i postulaty, wysuwane przez Polską Partię Socjalistyczną w związku z powtarzającymi się co rok obchodami majowymi, słyszane były i przyjmowane nie tylko przez zorganizowanych towarzyszy, lecz rozlegały się głośnym echem w całej klasie pracującej. Wiedzieli o tym doskonale kapitaliści i broniący ich władzy nad ludem polskim na- jeźdźcy. Wiedzą o tym tak samo i dzisiaj organizacje fabrykantów czy bankierów, oraz działająca w obronie ich interesów wszelakiego rodzaju rodzima reakcja.

Wzmocnienie się ruchu socjalistycznego — po nieudanej próbie rozbicia organizacji robotniczych, dokonanej przed kilku laty, — zmusiło dziś do odwołania swego właściwego oblicza nie tylko inicjatorów tej próby, ale i jej wykonawców. Niedawni przywódcy organizacji, rzekomo stojących na gruncie obrony interesów klasy robotniczej, jeszcze przed rokiem urządzający pod firmą Z.Z.Z. pochody pierwszomajowe, wydała obecnie odezwe, w której wyrzekają się obchodu Święta Majowego i idąc całkiem na rękę wrogów klasy robotniczej, wyznawiają walkę idea- łem wyzwolenia społecznego. Wbrew prawdzie historycznej piszą, jakoby bohaterowie rewolucji 1905 roku, jak Okrzeja i Mirecki, nie mieli nic wspólnego z Socjalizmem... Gotowi wznawiać że jedynym celem bohaterkiej walki proletariatu polskiego było stworzenie wa-

runków, w których nastąpić by mogło zupełne podporządkowanie sprawy robotniczej i sprawy ludowej interesom kapita- listów.

Nawoływanie ludu pracują- cego wsi i miast do wyrzeczenia się swoich ideałów jest dzia- łaniem stałym motywem „ideolo- gij” naszych przeciwników. Spo- tykamy to nawoływanie niemal codziennie na łamach prasy, szerzącej hasła „zjednoczenia narodowego” podobnie, jak i w pismach, które — propagując wojujący nacjonalizm — zwal- czają klasowy ruch robotniczy. Nie gardzą żadnymi środkami, aby zohydzić i zdyskredytować polski Socjalizm.

PROZNE WYSŁKI!

Polski ruch socjalistyczny ma po za sobą nie jedną ciężką próbę. Przed laty — MA- JAC PRZECIW SOBIE WSZYSTKICH — prowadził walkę ofiarną o własne Pań- stwo i o sprawiedliwość spo- łeczną we własnym Państwie. Dzisiaj tak samo MA POCZU- CIE ODPOWIEDZIALNOŚCI WOBEC DZIEJÓW ZA LOSY PANSTWA WŁASNEGO. I dlatego — gdy nad Europą gromadzą się ciężkie chmury niepewności, gdy wszystkie nie- mal kraje uginają się pod cięż- żarem niepomiernych zbrojeń — Polska Partia Socjalistyczna podnosi w dniu Pierwszego Ma- ja stanowczy głos, żądający us- unięcia z życia politycznego kraju czynników anarchii, i do- magają się odbudowy w Polsce warunków, przy których swo- bódny rozwój urządzeń demo- kratycznych stworzy w masach ludowych gotowość do wiel- kiej ofiarności dla obronności i potrzeb Rzeczypospolitej.

TOMASZ ARCISZEWSKI.

„Sercem i duszą jesteśmy dziś z Wami, przy Polskiej Partii Socjalistycznej, przy Waszych chwałą okrytych sztandarach...“

MIĘDZYNARODÓWKA SOCJALISTYCZNA

Bruksela, w dn. 1 Maja

„Najstarsi i najwierniejsi przyjaciele polskiej Niepodległości wierzą, że polityka zagraniczna tego wielkiego i szlachetnego kra- ju orientuje się ku siom demokratycznym Zachodu, do których prędzej czy później przyłączy się Ameryka...“

JAN LONGUET.

(Z listu do nas na dzień 1 Maja).

„Fasz. Ści, nie przejdziecie!“

Pozdrowienie

My — niemieccy socjali demokraci pozdrawiamy Was — towa- rzyszy polsiach — w tym dniu 1 Maja, w którym Wy możecie WE WŁASNEJ OJCZYZNIE walczyć o szczęście pracującego człowieka i o utrzymanie pokoju światowego. Ze czcią dziś wspominamy ofiary, złożone przez lud pracujący Polski dla swego wyzwolenia narodo- wego i społecznego; CZERPIEMY NASZĄ ODWAGĘ Z TYCH WA- SZYCH WIELKICH WZORÓW.

Nie ma takiego „carat”, który by był nie przewyżczony.

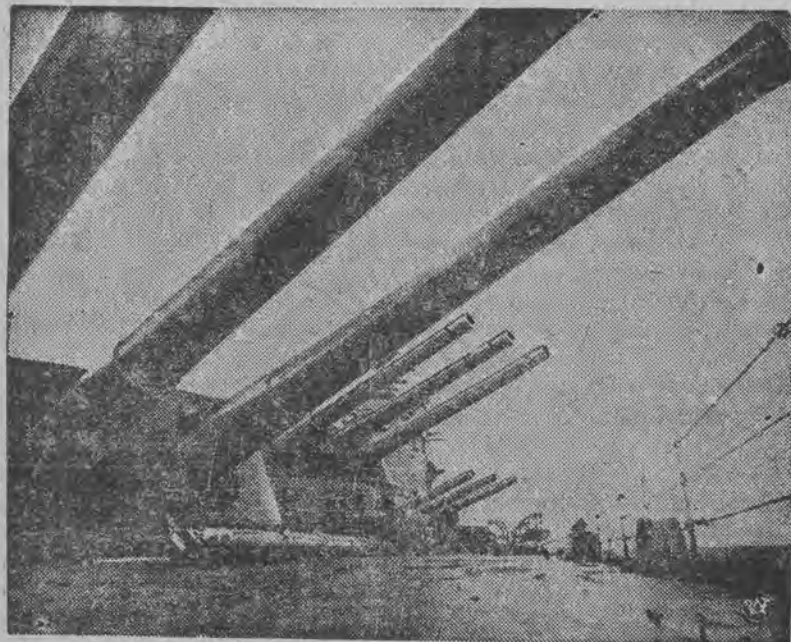
OTTO WELS

imieniem socjalistów niemieckich.

Niech się święci 1 Maj!

Największy w dziejach świata wyścig zbrojeń Przyszła wojna totalna

Niemcy nie są zdolne do prowadzenia długiej wojny

NIEMCY W PRZYSZŁEJ WOJNIE

Czołowe angielskie pismo go spodarcze „Economist” zamieszcza w ostatnim numerze analizę niemieckiego potencjału wojennego, opartą na cyfrach i danych oficjalnych „Trzeciej” Rzeszy. Analiza jest przeprowadzona głównie z punktu widzenia, na jak długo mogą Niemcy wdać się w wojnę, biorąc pod uwagę wytrzymałość gospodarczą i przygotowanie narodu do walki. Po omówieniu różnic zasobów złota, dewiz w roku 1914 i obecnie, oraz zagadnień związanych z żywnością, autor omawia szczegółowo zagadnienia surowców.

ZAOPATRYWANIE SIĘ W SUROWCE JEST OBECNIE TRUDNIEJSZE W NIEMCACH NIŻ W ROKU 1914

Położenie Niemiec pod względem zaopatrywania się w surowce jest obecnie, mimo bardzo

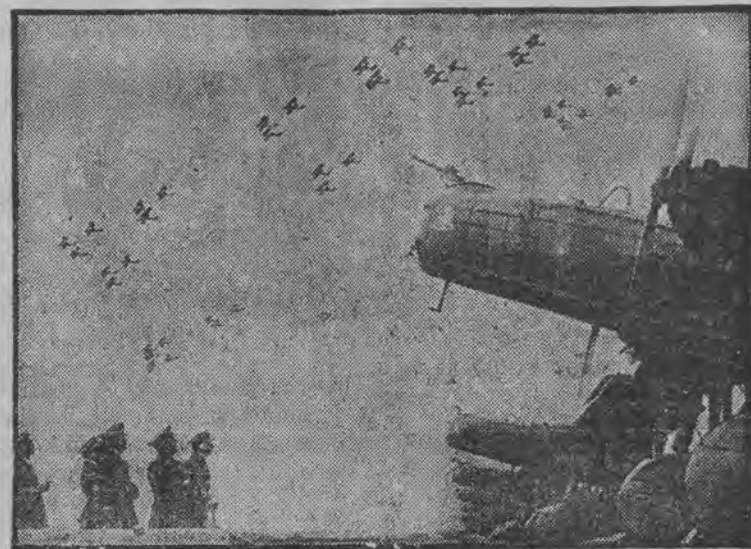
licznych, daleko idących, starań, trudniejsze, jak w okresie 1913/1914. W roku 1913 pro-

dukcja np. surówki żelaznej wynosiła 28.608.000 ton, obecnie tylko 7.309.000 ton (bez Austrii). Dwie trzecie, a nawet trzy czwarte zaopatrywania Niemcy pokrywają za granicą. Plan czteroletni ma gruntownie zmienić ten stan, jednak znajduje się on dopiero w stadium wyjściowym. Najstarszym punktem Niemiec jest kwestia zaopatrywania się w naftę, benzynę oraz oleje. Kanclerz Hitler zapowiedział wprowadzić w roku 1936, że z końcem 1937 r. Niemcy uniezależnią się od zagranicy pod tym względem, jednak do tej pory zapowiedź ta nie spełniła się. Niemcy nie są w stanie pokryć swego zapotrzebowania pokojowego, wynoszącego około pięć milionów ton, a zatem co do możliwości pokrycia wojennego zapotrzebowania są jeszcze bardzo daleko. Zapotrzebowanie nafty w okre-

sie wojennym oblicza się na 12 milionów, a nawet na 15 do 20 milionów ton. Gdyby więc Niemcy miały osiągnąć tego rodzaju zdolność produkcji nafty z węgla, musiałaby już obecnie produkcja węgla ulec podwojeniu.

POTENCJAŁ LUDZKI NA WYPADEK WOJNY

W dalszych wywodach znajdujemy obliczenia, dotyczące potencjału ludzkiego na wypadek wojny. W porównaniu z rokiem 1914, autor stwierdza, że roczniki pomiędzy r. 1901 a 1913/14 jeszcze nie zostały wojskowo przeszkolone, co jest bezwzględnie potrzebne dla pełnego przygotowania wojennego. Niemcy potrzebują zatem jeszcze 4 do 5 lat, aby swoje kadry wojskowe przygotować na poziomie mobilizacyjnym z r. 1914.

Nadto należy dodać zapytanie, czy pod względem przygotowania moralnego narodu dla przyszłej wojny obecnie stosowane

metody są szczęśliwe i celowe. Widmo wojny totalnej, a zatem pewność znacznie większych szkód oraz ofiar, jak w okresie Wielkiej Wojny, stwarza niebezpieczeństwo, że świadomość tego może w pewnym momencie zaważyć na postawie społeczeństwa niemieckiego.

NIEMCY ZWIĄZANI SĄ Z KONIECZNOŚCIĄ SZYBKIEGO KONCZENIA WOJNY

W takim położeniu, w jakim znajdują się Niemcy i w jakim się znajdują, są one skazane na konieczność szybkiego końca wojny. Pod tym względem sytuacja, w porównaniu z rokiem 1914, również się pogorszyła. Sytuacja na Wschodzie wpływa na to. Front wschodni nie może być ogolony z większych sił wojskowych, jak to było w roku 1914-ym. Długie doświadczenie wojny hiszpańskiej, świadczące o wojnie pozycyjnej, zaostrzają jeszcze więcej zagadnienie zaopatrywania się w surowce.

Zamorskie arsenały Anglii

Gigantyczne ośrodki przemysłu zbrojeniowego W. Brytanii w Kanadzie

W. Brytania przyspiesza coraz bardziej tempo swych potężnych zbrojeń. Własne fabryki nie wystarczają już, aby tempo mogło być nie tylko utrzymane, ale przyspieszone zwłaszcza dla zwiększenia liczby eskadr lotniczych. Najlepiej rozbudowany przemysł lotniczy, najlepsze typy samolotów wojskowych posiadają dziś Stany Zjednoczone. Podążając w śladami Ameryki, Anglia zamawia i kupiła już w U. S. A. 500 samolotów bojowych najnowszego typu.

Jak oświadczył w Izbie Gmin lord Winterton, między Anglią, U. S. A. i Kanadą toczą się pertraktacje w sprawie zbrojeń angielskich i przyspieszenia ich tempa. Rząd spodziewa się, iż rozmowy te będą uwieńczzone wkrótce pełnym sukcesem.

Jaką rolę odgrywać ma Kanada, która nie posiada przemysłu zbrojeniowego?

Oto przy pomocy finansowej Anglii i technicznej Stanów Zjednoczonych ma powstać w Kanadzie wielki przemysł zbrojeniowy. Przemysł rozbudowany tak, aby mógł dostarczać samoloty, armaty, broń pancerną, amunicję etc. Fabryki w Kanadzie nie będą filiami fabryk angielskich, mają to być zakłady niezależne, w których znajdzie pracę i zarobek wiele tysięcy robotników kanadyjskich. Rozbudowa nowego prze-

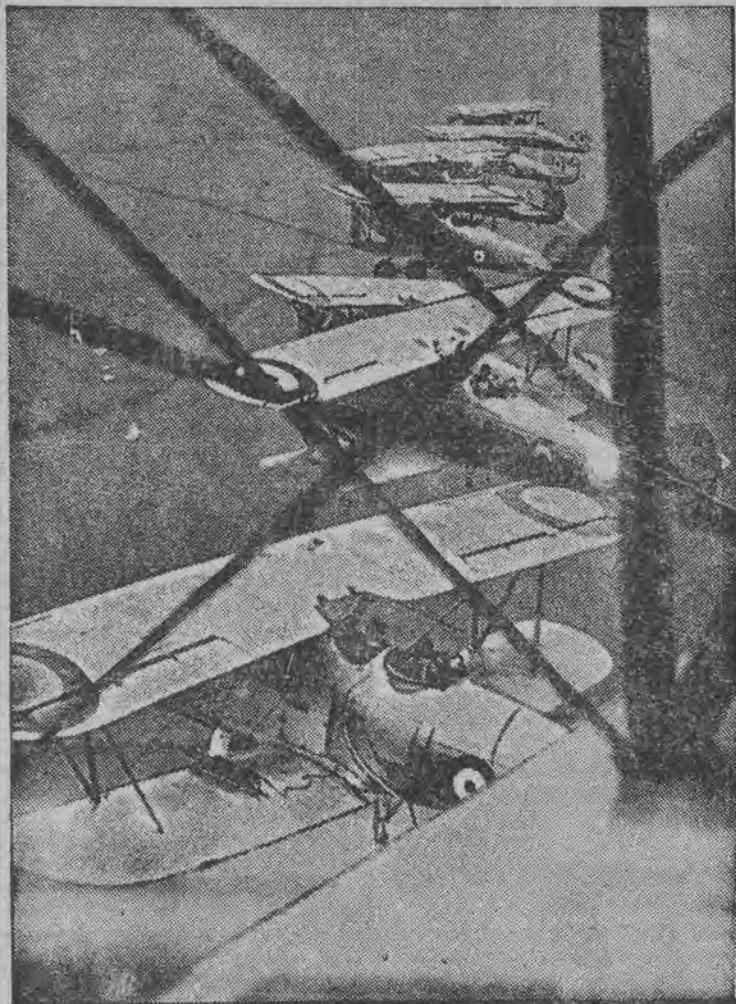
mysłu w Kanadzie będzie tak przeprowadzona, iż w razie wojny potrafi on nie tylko odgrywać rolę pomocniczą, lecz — i to jest głównym celem tej olbrzymiej imprezy — zastąpić bez reszty zbrojeniowy przemysł angielski.

Fachowcy angielscy wiedzą dobrze, iż wyspy brytyjskie są w razie wojny wystawione na niebezpieczeństwo najazdów z powietrza, które mogą zniszczyć, a w każdym razie osłabić wydajność angielskich ośrodków przemysłowych. Kanada leży poza strefą tego niebezpieczeństwa. Jeśli przygotowania do stworzenia i rozbudowy przemysłu zbrojeniowego na szeroką skalę rozpoczyna się bez zwłoki, Kanada może stać prawdziwym arsenałem W. Brytanii. Kanada nie obowiązuje prawem o przestrzeganiu neutralności, jak Stany Zjednoczone, w których

Anglia doraznie czyni zamówienia i zakupy broni i samolotów. Kanada jest Dominium brytyjskim, jest częścią składową Imperium brytyjskiego.

Finansowy i techniczny rozmach olbrzymiego planu, jaki realizuje w Kanadzie Anglia, szybkość, z jaką prowadzone są prace i pertraktacje wstępne, wszystko to daje pojęcie o dalekosiężnych, światowych rozmiarach przygotowań W. Brytanii do spodziewanej rozgrywki o utrzymanie wielkości i potęgi Imperium na morzach i na kontynentach.

Lotnictwo -- oczy armii

Broń i amunicja w handlu międzynarodowym

W r. 1929 materiały zbrojeniowe — broń i amunicja — nie przedstawiały więcej niż 0,22% wartości ogólnej sumy obrotów w handlu międzynarodowym. W r. 1930 pozycja ta wyniosła 0,23%, w 1932

roku — 0,29%, w 1933 r. — 0,35%, w 1934 r. — 0,37%, w 1935 roku — 0,39%, w 1936 r. — 0,41%. Pozycja ta w okresie od 1929 do 1936 r. wzrosła zatem dwukrotnie.

Bazy pod biegunem

Polarne ośrodki przemysłu zbrojeniowego

W ZSSR. coraz wyraźniej występuje tendencja do przesuwania ośrodków przemysłowych kraju na północ, szczególnie jeśli chodzi o przemysł ciężki i zbrojeniowy.

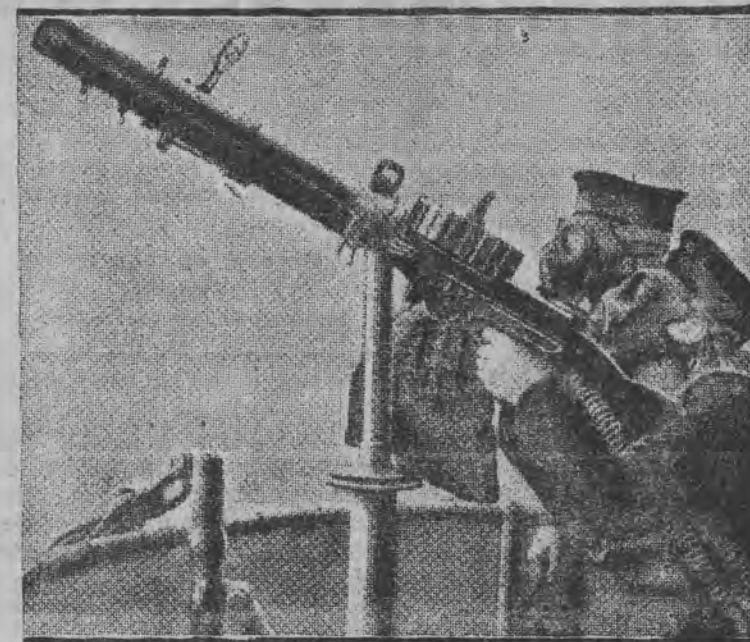
Półwysep Kola jest obecnie pospiesznie elektryfikowany. Obok wielkiej elektrowni okręgowej „Niwa I” wykańcza się w szybkim tempie druga wielka elektrownia, „Niwa II”. Przystąpiono również do budowy trzeciej — „Niwa III” na której budowę komisariat ciężkiego przemysłu wyasygnował

już 30 milionów rubli. Poza tym są budowane liczne stacje rozdzielcze.

Elektryfikacja półwyspu Kola częściowo uniezależni tamtejszy przemysł — pracujący przede wszystkim dla wojennej floty północnej — od jedynej linii kolejowej, łączącej ośrodki przemysłowe Kirovski i Monczegorsk z Leninogradem, oraz z portem w Murmańsku.

Jednocześnie Sowiety rozbudowują potężnie koncesje węglowe na Szpitzbergu.

Obrazek z wojny przyszłości

Tak wygląda bitwa morska

SCENA ZATOPIENIA FASZYSTOWSKIEGO KRĄŻOWNIKA „BALEARES” PRZEZ OKRĘTY REPUBLIKANSKIE HISZPANII.

Główna uwaga zwrócona na lotnictwo

W 1913 r. broń i amunicja stanowiły 81,5% obrotów handlu bronią, w r. 1936 już tylko 55,5%. Natomiast samoloty wojskowe sta-

nowiły w 1913 r. tylko 2,8% ogólnej sumy obrotów, a w r. 1936 pozycja ta wzrosła do 43,9%.

